

U Zagrebu, 05.10.2018.

Stečajnim upraviteljima
– svima

PREDMET: Višak neunovčene stečajne mase – mišljenje Predsjedništva Udruge

Poštovane kolegice i kolege,

Nastavno na različitu praksu Trgovačkih sudova prilikom donošenja odluke o postupanju sa nekretninama koje ulaze u stečajnu masu, a temeljem zaprimljene obavijesti stečajnih upravitelja i zamolbe za izdavanje mišljenja, Predsjedništvo Hrvatske udruge stečajnih upravitelja daje isto kako slijedi:

ČINJENIČNO STANJE:

Prema zaprimljenim informacijama, predmetne situacije najčešće su kod nastavaka stečajnih postupaka radi naknadne diobe kojima su prethodili skraćeni stečajni postupci gdje a gdje su jedini vjerovnici bivši osnivači trgovačkih društava.

U praksi se pojavljuju situacije gdje sudovi na inzistiranje bivših članova društva (koji su često i jedini vjerovnici u postupku), prihvaćajući argumentaciju kako se radi o „njihovoj imovini“ (što je potpuno pogrešno, jer se radi o imovini koja ulazi u stečajnu masu), pogrešno donose odluke o prenošenju nekretnina u vlasništvo tih osoba, što posredno dovodi stečajne upravitelje u nepovoljan položaj te ih između ostalog izlaže odgovornosti za plaćanje obveza stečajne mase prema Poreznoj upravi.

Navedeno proizlazi iz mišljenja Ministarstva financija, Porezne Uprave, Klasa: 423-01/13-01/857, Urbroj: 513-07-21-01/15-13 od 19.03.2015. godine, a kojim je regulirana materija „Poreznog tretmana isplata iz stečajne mase“: „...*ukoliko je stečajni upravitelj u stečajnom postupku izvršio sve svoje obveze u skladu sa odredbama Stečajnog zakona, novčana isplata iz preostale stečajne mase, fizičkim osobama vlasnicima zatvorenih obrta, kao i fizičkim osobama pravnim slijednicima likvidiranih trgovačkih društava, a koji su bili dužnici u stečajnom postupku, smatra se dohotkom od kapitala za koji se predujam obračunava i plaća po čl. 51. st. 7. Zakona o porezu na dohodak.*“

Također, obzirom kako je nesporno je da su stečajni dužnici porezni obveznici poreza na dobit, istu obvezu zadržava i stečajna masa koja je upisana u sudski registar. Ovo je jasno utvrđeno mišljenjem Ministarstva financija, Porezne Uprave, Klasa: 410-01/17-01/161, Urbroj: 513-07-21-01/17-1 od 22.02.2017.godine.

Opisane situacije nastaju u slučaju kada imovina koja ulazi u stečajnu masu (najčešće nekretnina) nije unovčena, skupština vjerovnika ne želi donijeti odluku o načinu unovčenja, a stečajni upravitelj ne može svojom odlukom unovčiti nekretninu jer je za takve situacije potrebna odluka suda sukladno članku 223. stavak 4. Stečajnog zakona.

Pojedini suci svoje postupanje u vidu donošenja odluke o prenošenju nekretnine, umjesto odluke o prodaji sukladno člancima 247. i 249. stečajnog Zakona obrazlažu tumačeći nastalu situaciju kao „višak pri završnoj diobi“, no po našem mišljenju radi se o pogrešnom tumačenju pojma viška pri završnoj diobi, obzirom da istom nije prethodilo unovčenje predmeta stečajne mase i namirenje vjerovnika, troškova stečajnog postupka, te obveza stečajne mase. Predmetna situacija je normirana odredbom čl. 285. Stečajnog zakona (NN 71/15, 104/17).

MIŠLJENJE:

Predsjedništvo Udruge mišljenja je da se stečajni postupak mora provoditi sukladno jasnim odredbama Stečajnog zakona, sa svrhom namirenja vjerovnika unovčenja imovine i podjelom prikupljenih sredstava vjerovnicima (čl. 2 st. 2. Stečajnog zakona). Slijedom navedenog, prema odredbi čl. 229. st. 1. Stečajnog zakona nakon izvještajnog ročišta stečajni upravitelj je **dužan bez odgode unovčiti imovinu koja ulazi u stečajnu masu.** Prema odredbi čl. 107. Stečajnog zakona skupština vjerovnika je ovlaštena samo donositi odluku o načinu i uvjetima unovčenja dužnikove imovine. U odnosu na ranije opisanu situaciju **skupština vjerovnika u stečajnom postupku ne bi mogla donijeti odluku da se ne prodaje imovina stečajnog dužnika, već samo ima ovlaštenje odrediti način i uvjete prodaje imovine dužnika.**

Ovo mišljenje potvrđuju i relevantne odluke Visokog Trgovačkog suda RH, i to:

- odluka Visokog Trgovačkog suda RH pod posl.br. PŽ-2780/01 od dana 12.06.2001. godine
- odluka Visokog Trgovačkog suda RH pod poslovnim brojem 75 PŽ-55/2018 od dana 16.01.2018. godine

Odredbom čl. 285. Stečajnog zakona popisano je postupanje za slučaj ako se pri završnoj diobi mogu u punom iznosu namiriti tražbine svih stečajnih vjerovnika. U tom slučaju će stečajni upravitelj preostali višak predati dužniku pojedincu, odnosno osobi koja ima udjele u dužniku. Pod tim se podrazumijeva ne samo namirenje vjerovnika stečajne mase već i vjerovnika viših i nižih isplatih redova, ostalih obveza stečajne mase (dužni porezi, prirezi i ostala davanja državi) te troškova postupka.

Za primjenu odredbe čl. 285. Stečajnog zakona nije potrebna odluka skupštine vjerovnika budući se višak stečajne mase, a koju čine gotovinska sredstva ostvarena unovčenjem imovine stečajnog dužnika predaju dužniku pojedincu koji ima udjele u dužniku, i to svakako nije odluka bivših članova društva, obzirom da su njihova upravljačka prava prestala otvaranjem stečajnog postupka.

Uzimajući u obzir sadržaj citiranih odredbi Stečajnog zakona, kao i relevantnih odluka Visokog Trgovačkog suda Republike Hrvatske, suprotno je odredbama Stečajnog zakona osobi koja je ranije imala udjele u dužniku predavati „višak neunovčene stečajne mase“, dakle one stečajne mase u odnosu na koju u stečajnom postupku, nije niti pokušano unovčenje iste, pravdajući to voljom skupštine vjerovnika u kojoj često većinu čini upravo onaj bivši član društva (vlasnik udjela) koji bi sukladno odredbi čl. 285. Stečajnog zakona imao pravo na i onaj dio viška na koji bi imao pravo u slučaju likvidacije izvan stečajnog postupka. Ovdje se ukazuje i na potrebu jasne distinkcije pojmova neunovčene stečajne mase i neunovčive stečajne mase (one koja se nije mogla unovčiti).

Relevantne odluke Visokog trgovačkog suda:

- odluka Visokog Trgovačkog suda RH pod posl.br. PŽ-5863/02 od dana 20.01.2004. godine
- odluka Visokog Trgovačkog suda RH pod posl.br. PŽ-2780/01 od dana 12.06.2001. godine

- odluka Visokog Trgovačkog suda RH pod poslovnim brojem PŽ-55/2018 od dana 16.01.2018. godine

Iz navedenog jasno proizlazi kako se ranije navedenim spornim tumačenjem odredbe čl. 285. Stečajnog zakona i vraćanjem neunovčene a unovčive imovine koja čini višak stečajne mase „u naturi/ bez unovčenja“ osnivačima / imateljima udjela koji bi sukladno odredbi čl. 285. Stečajnog zakona imao pravo na i onaj dio viška na koji bi imao pravo u slučaju likvidacije izvan stečajnog postupka bez plaćanja dužnih poreza (pod izlikom da sud nije dužan „baviti se poreznim propisima“ izravno oštećuje državni proračun Republike Hrvatske za neuplaćeni iznos poreza na dohodak od kapitala i pripadajućeg prireza, a u određenim situacijama i poreza na dobit, kojeg je obveznik plaćanja stečajna masa u odnosu na vrijednost takve neunovčene stečajne mase koja se opisanim postupanjem vraća osnivačima / imateljima udjela, a bez prethodnog podmirenja navedenih poreza u Državni proračun Republike Hrvatske. U praksi do navedenog dolazi slijedom objektivne činjenice da za to nema sredstava u stečajnoj masi – jer nije bilo prodaje/unovčenja.

Nasuprot takvoj praksi, stava smo da je potpuno dopušteno postupiti na gore navedeni način jedino i kada su namireni svi vjerovnici, viših i nižih isplatnih redova, podmireni svi troškovi stečajnog postupka, podmirene sve nastale obveze stečajne mase te osigurana sredstva u stečajnoj masi dostatna za podmirenje obveza stečajne mase u dijelu poreza na dohodak od kapitala, pripadajućeg prireza, a prema okolnostima slučaja i poreza na dobit koji je stečajna masa obvezna uplatiti ovisno o vrijednosti imovine koja se na taj način prenosi.

U slučajevima otežanog utvrđenja ili nemogućnosti jasnog utvrđenja vrijednosti predmetne imovine, Udruga predlaže da se vrijednost iste utvrđuje putem ovlaštenih sudskih vještaka kako bi se izbjegle razlike u određivanju osnovice između one određene u postupku i Porezne uprave koja ima mogućnost naknadne kontrole.

Predsjedništvo Hrvatske udruge
stečajnih upravitelja

Prilog:

1. Odluka Visokog Trgovačkog suda RH pod posl.br. PŽ-5863/02 od 20.01.2004.
2. Odluka Visokog Trgovačkog suda RH pod posl.br. PŽ-2780/01 od 12.06.2001.
3. Odluka Visokog Trgovačkog suda RH pod poslovnim brojem PŽ-55/2018 od 16.01.2018.
4. Mišljenje Porezne uprave Klasa: 423-01/13-01/857 Urbroj: 513-07-21-01/15-13 od 19.03.2015.